

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† Alexandru Lupeanu-Melin

Blajul plânge. S'a rupt din sufletul lui o fă rămă, de neprețuit și de neînlocuit. *Alexandru Lupeanu-Melin*, dascălul, gazetarul, scriitorul, românul entusiast și cel mai autentic blăjan s'a dus pe drumul dreptilor.

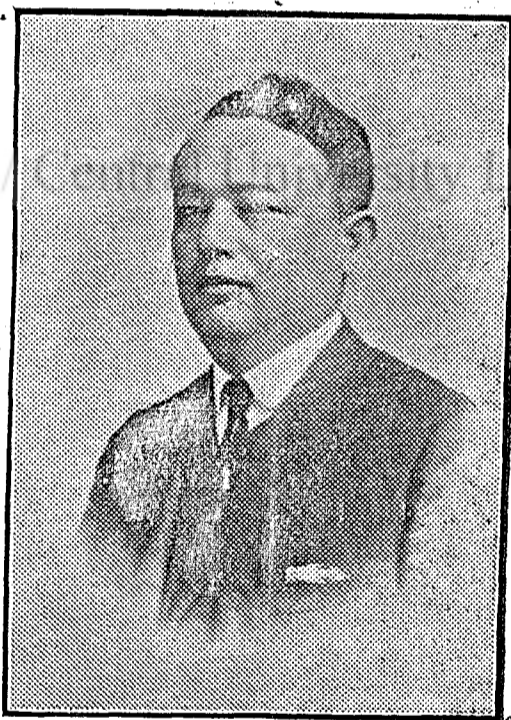
Cunoșteam de mult sentința neîndurată a destinului. De trei ani și mai bine, moartea își împântăse ghiara în bărbăteasca lui volnicie. N'a avut nici ea, recea stăpână a lumii, curajul să atace pe față. Ci pe furiș, ca un hoț care-și ascunde mișelia, i-a măcinat neîncetat puterea de viață. L-am văzut ofilindu-se sub ochii noștri zi de zi, ceas cu ceas. Ca o candelă din care se gată uleiul până la ultimul strop, așa s'a stins. Și a luminat până în clipa supremă, cea din urmă. Până atunci a fost treaz și activ spiritul lui neodihnit. Nici atunci când nu se mai putea ridica de pe pernă, nu s'a liniștit mâna lui blagoslovită. Gândul lui se frământa și atunci cu școala, cu gazeta, cu cărțile, cu grijile și necazurile Blajului. Și până în clipa cea de pe urmă, nu s'a dat bătut. A susținut cu eroism admirabil lupta. Răbdător și atent a urmărit scăderea de neînchipuit a trupului său, arăt de robust altădată. Dar, întărit adese cu tainelile credinței noastre, și-a așteptat cu seninătate creștinească sfârșitul. Nici o singură clipă, sufletul lui nu s'a frânt. Nu i-a dat morții decât o mână de oase. A avut grijă să ne lase nouă tot ce a avut, tot ce a fost, tot talentul și toate svâcnirile genului său minunat.

Am știut și am văzut marea tragedie până la ultimul act. Așteptam, îngroziți, ceas de ceas, desnodământul fatal. Totuși acum, când s'a împlinit sorocul, când Alexandru Lupeanu doarme în bătrâna catedrală a Blajului și se gată de plecare pe drumul veșniciei, o durere ascuțită ne fulgeră inimile. Acum, când profesiunea ne silește să talmăcim și altora tristul eveniment, pe lângă tremură în mână și pe ochi se lasă ceața grea a durerii. Gândurile răvășite nu vreau să se înșirule pe hârtie. Se strâng toate într'un protest, într'un refuz categoric de a accepta trista realitate.

Nu putem crede că prietenul Lupeanu ne părăsește pentru totdeauna. Nu ne putem închipui Blajul fără el. El a fost doar, dintre cei mai în viață, „blăjanul” cel mai veritabil, cel mai reprezentativ. Era legat, cu toate fibrele sufletului, de orașelul lui Inochentie și de marea misiune românească. Îi cunoștea, ca nimeni altul, trecutul, pe care l-a reînviat în pagini nemuritoare. Spiritul vechiu al Blajului, țesut în idealism și entuziasm, din dragoste de neam și iubire de carte, din muncă austeră și jertfire și, a găsit o strălucită întrupare în dârzul

apărător și continuator de tradiții care a fost Al. Lupeanu.

Acesta a fost, se pare, destinul existenței lui, și așa se desemnează linia vieții lui întregi. El trebuia să mențină și să toarcă înainte firul eternului spirit blăjan. De aceea a fost el cărturar pasionat, meșter tipograf neîntrecut, dascăl prin vocațiune, gazetar neodihnit; și în toate

1887—1937

și peste toate un smerit slujitor al neamului, ale cărui destine de slavă se confundau în ochii lui cu triumful marilor idealuri moștenite dela vlădica Inochentie și cultivate fără întrerupere în bătrâna citadelă spirituală dela îmbinarea Târnavelor. De aceea și-a cheltuit el, cu dărnice prințiară, pe acast altar tot talentul rar, cu care l-a înzestrat Dumnezeu: pe altarul neamului. De aceea s'a cufundat, cu pasiune călugărească, în lumea vechilor umbre și a căutat să vrăjească din nou în fața contemporanilor viața de demult a Blajului. Fiindcă pe aceasta voia s'o dea mai departe tuturor, cu toate mijloacele. În școală, acest duh l-a sădit în inimile atâtor generații de tineret care împânzește astăzi Ardealul. Prin gazetă aceeași nobilă sămânță a risipit-o, în țarina dragă a satelor noastre. Și nimeni n'a știut grăi poporului nostru dela țară cu măiestria lui Lupeanu. A fost, fără îndoială, cel mai bun scriitor popular al neamului nostru din aceste vremuri. Același gând l-a făcut muncitor desinteresat în rândurile „Astrei” culturale. În această nobilă râvnă blă-

jană: a luminării și înălțării nației românești, și-a risipit el zilele și puterile toate. De aceea, după o viață de apostolat și de schimnicie, nu lasă altă avere decât rafturi de cărți prețioase, teancuri de manuscrise ordonate și un mare număr de publicații nepieritoare.

De aceea ni-se pare că astăzi, când Al. Lupeanu pleacă dintre noi pentru totdeauna, rămâne în urma lui un mare pustiu, un gol foarte greu de împlinit. — În biblioteca arhiepiscopozană se stinge lumina de veghie, păzitoarea trecutului, care dela Clpariu ajunsese moștenirea lui. Miile de țărani ardeleni nu vor mai citi slova lui înțeleaptă și de neîntrecută vrajă. La catedră, „dascălul Sandu” nu va mai împărți povești înțelepte și învățătură strălucitoare. Și cine va fi sufletul și organizatorul serbărilor noastre de tot felul? Cine purtătorul nostru de cuvânt pretutindeni, la toate manifestațiile culturale din țară? Simțul lui pentru frumos cu ce să-l înlocuim? Și cum va fi fără el tipografia noastră, ale cărei taine le cunoștea la perfecție și unde petrecea cu predilecție ceasuri de migăloase potriviri de slove și semne de plumb, cu priceperea și răbdarea vechilor noștri xilografii, arta cărora tot el a scos-o la iveală și a prețuit-o la justa ei valoare. Dar chiar ceasurile noastre de prietenesci confabulări, cum vor fi fără farmecul darului lui de povestitor neîntrecut?

Intrebări și iar intrebări, care rămân fără răspuns. Clopotele bătrâne ale catedralei, cu dangăt înfiorat, le taie firul, pecetluind neînduplecata poruncă a firii. Zadarnic se mai sbate gândul: „Ce taină e aceasta, care s'a făcut pentru noi?” Cum, „cum ne-am dat stricăciunii?” De ce să pierdem într-o clipă, înainte de vreme, atâta putere de muncă, atâta talent, atâtea planuri, atâtea nădejdi? Răspunsul răsună, prelung și inapelabil: „După porunca lui Dumnezeu!”

Singura liniștire, singura împăcare în fața crâncenei lovituri a sorții. S'a împlinit și acum, ca totdeauna, voia tainică a Dumnezeului nostru. Nu-i înțelegem rândulala. Îi primim fără murmur porunca. Așa cum a primit-o el, prietenul Lupeanu.

Du-te dar, cu pace, frate Alexandre, „după porunca lui Dumnezeu”. Ți-ai împlinit cu cinste „cursul” rânduit. În ani puțini ai umplut, prin muncă talentată și desinteresată, vremuri multe. Iar sufletul tău nobil, plin de slava trecutului nostru, încrezător în virtuțile esențiale ale poporului nostru, era destul de plin de amărăciune din pricina multor răutăți cari sbuciumă sănătatea morală a neamului. Poatecă e mai bine să treci, senin și optimist, la cei de

demult, cari și-au fost atât de dragi și pe cari cu atâta artă sinceră i-ai proslăvit. Acolo, în lumea de slavă în care întri, te așteaptă sobor strălucitor de dascăli bătrâni, în rândurile cărora ai voit să dormi în cimitirul Blajului —; te așteaptă vladicii, cititori ai școalelor bătrâne în care și ai trădit; te așteaptă canonicii și călugării învățați — la cari te-ai gândit și clipele tale din urmă — și cari au luminat înaintea ta cărările neamului. Toți te așteaptă cu bucurie și cu dragoste: mucenicul Inochentie și postelnicul Aron, smeritul întru ieromonași Samuilă, Șincal croncarul și istoricul Maior, cărturarul Cipariu și toată ceata mare a dascălilor și preoților dela Blaj, cei de demult și cei mai de curând răposați în Domnul, mitropolitul Vasile și cel care abia cu o lună te-a întrecut, părintele prepozit Iacob. Intră dar în soborul lor strălucitor tu, care le-ai fost vrednic și credincios urmaș în muncă și bunătate, în iubirea de neam și de biserică. Ei toți te vor însoți la Tronul dreptului judecător, cerând cununa mării pentru toate bunețele tale.

Ne rugăm și noi împreună cu ei, frate Alexandre! Ne rugăm și plângem. Avem însă o mângăiere. Știm că lumina care s'a stins din viața Blajului nostru, prigoniți și temuți, s'a aprins cu strălucire mai mare pe bolta de slavă a istoriei lui bicentenare, spre a fi îndreptar pașilor noștri în lupta pe care suntem hotărâți să o ducem până la biruință!

Fie-ți partea cu dreptii, iubite prietene Alexandre!

*

Date biografice

Director al Liceului greco-catolic de fete din Blaj, director al Bibliotecii Centrale Arhidiecezane, director al Gazetei »Unirea Poporului«, membru și vicepreședinte al Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, membru al Societății Scriitorilor Români, membru în Comitetul Central și în secția literară a »Astrei«, președintele Despărțământului Blaj al »Astrei«, membru corespondent al Comisiunii Monumentelor Istorice, etc. etc. Alexandru Lupeanu-Melin

lin moare de tânăr, la vârstă abia de 50 de ani, în deplină maturitate a calităților sale de om și a talentului său de scriitor.

Născut în 16 Iulie 1887 în comuna Fărău din județul Alba, învățând în școala primară din comuna Ciuci (j. Alba), apoi în Liceul din Blaj, la Teologia din Blaj, precum și la Facultatea de Litere din Budapesta și Cluj — Alexandru Lupeanu, care din pseudonimele sub care a scris în prima lui tinerețe (A. Melin, I. Târnava, Sandu Popii și Dascălul Sandu) și-a păstrat și a adăos numelui său pe acela de Melin, — a făcut călătorii de studii în Italia și Constantinopol și a intrat din 1916 în slujba școlilor din Blaj.

Ca student teolog prin anii 1909—1910, a făcut două călătorii lungi în România Veche, vizitând mănăstiri, sate și orașe și câștigându-și multe prietenii în Vechiul Regat. Tot pe atunci a participat la cursurile de vară dela Valenii de Munte, iar în 1911 l-a cunoscut personal pe Coșbuc, Iosif și Caragiale, cu prilejul serbarilor »Astrei« la Blaj.

Activitatea ziaristică și-a început o în 1906, la »Răvașul« din Cluj sub pseudonimul A. Melin. Apoi a colaborat la Unirea din Blaj, revista Politică și Literară din Blaj, Gazeta Transilvaniei-Brașov, Tribuna-Arad, Poporul Român Budapesta, Cosânzeana-Orăștie, Solia Satelor-Cluj, Unirea Poporului-Blaj, Ramuri-Craiova, Amicul Tinerimii-București, Cultura Creștină-Blaj, Luceafărul-Sibiu, Foia Școlastică-Blaj, Românul-Arad, Spre Lumină-Iași, Drapelul-Lugoj, Convorbiri Literare-București, Dacia-București, Cuvântul-București, Adevărul-București, Societatea de Măine, Patria-Cluj, Cele Trei Crișuri-Oradea etc. etc.

Pe lângă această activitate risipită cu generozitate în zeci de ziare și reviste, Alexandru Lupeanu-Melin, a tipărit nu mai puțin de 32 cărți și broșuri, sub următoarele titluri: Vatra Familiară, Albumul Bunea, De vorbă cu sătenii, Marama Sfintei Veronica, Cazania diui Hristos, Piugul Domnului, Din război, Sămânța Viitorului, Copiii în război, Cântecul lui Moșoiu când au cuprins Românii Budapesta, în pragul vremii,

Souvenir de Blaj, (în limba franceză), Călăuză Blajului, Cântecul Iancului, Povestea lui Arhidiezeze, Blajul istoric în icoane, Ce este de văzut în Blaj, La Piatra Libertății, Povestiri glumești, De pe Secaș, Craii dela Răsărit, Xilografii dela Blaj, Cârlig vinde pe Suru, Blajul, Sufletul Blajului, Blajul și Biblioteca lui, Fetița Orfană, Biblioteca Centrală din Blaj, Leac pentru Mueri, Crăciunul la Clinică, Insemnări din Italia, Evocări din viața Blajului.

Și toată această impunătoare activitate literară nu l-a împiedecat în conducerea permanentă a ziarului de de el întemeiat: »Unirea Poporului«, i-a lăsat timp să se ocupe intens și de »Astra« al cărui stâlp a fost, și — mai ales — nu l-a stânjenit în împlinirea conștiințioasă, a datoriilor slujbei de profesor și a multiplelor obligațiuni de director al liceului de fete, din fruntea căreia l-a răpit, Joi, în 7 Octombrie, moartea nemiloasă.

Adevărata față a războiului din Spania. Agenția »Rador« reține faptul relatat de ziarul »La Liberté«, că adevărat arhiep. Parisului, card. Verdier, răspunzând scrisorii colective adresată nu de mult de episcopatul spaniol întregii lumi civilizate, scrie între altele:

»Ce mare serviciu faceți lumii, arătându-i prin evidența faptelor, unde duce ateismul pus în practică, stricăciunea morală, lipsa de autoritate și complezența guvernelor față de toate aceste doctrine destructive și ucigătoare ale comunismului.«

Cardinalul Verdier continuă, declarând că lupta din Spania este în realitate o luptă între »civilizația creștină și pretinsa civilizație a ateismului sovietic«.

Înaltul prelat este de părere că dacă această luptă se desfășoară acum în Spania, este pentru că »dușmanii lui Dumnezeu au ales această țară ca prima etapă în opera lor de distrugere«.

Dar — continuă cardinalul Verdier — o mare nădejde se ridică pentru patria noastră și mai ales eroismul atât de creștin al copiii voștri provoacă admirația întregii

□ □ Foia »Unirii« □ □

Cifre grăitoare

Oficiul arhidiecezan din Blaj a scos de sub tipar un nou »Sematism al clerului« arhidiecezei pe anul 1937. Redus — din motive de economie — la datele personale strict necesare, el dă totuși o bună orientare generală asupra primei eparhii a Bisericii noastre. Pune la punct cu multă conștiință și exactitate, datele concentrate în cele 95 pagini ale noului sematism ne înfățișează situația de astăzi a arhidiecezei cât se poate de fidel.

De sigur, nu idolatrizăm statistica, despre care știm că nu odată este arta de a falsifica realitatea. Dar nici halitori cu orice preț a străngerii și comentării cifrelor nu suntem. Iși au importanța lor netăgăduită și, nu odată, sunt mai grăitoare decât orice vorbă. Progresul sau regresul unei colectivități se reogăndește vizibil într-o statistică bine întocmită, care este un adevărat termometru al puterii de viață a instituțiilor și societăților.

În această lumină privite, datele din noul sematism desvăluie lucruri interesante și cât se poate de instructive. Raportate la tovarășele lor din sematismul, mai bogat, pe 1932, ne înfățișează drumul de 5 ani al vieții arhidiecezei noastre. Privindu-l în întregul său, ne putem declara mulțumiți. Sentința cifrelor este favorabilă. Spor și creștere îmbucurătoare, pe toată linia.

Numărul total al sufletelor din această parte a bisericii era, la 1932, de 445.735, iar acum de 481.212, reprezentând un spor de 35.477 suflete. Se impune, firește, aci un corectiv. Statistica noastră nu cuprinde multele mii de suflete risipite prin orașele și târgurile Vechiului Regat și este cu certitudine inexactă în ce privește Capitala însăși, unde chiar dacă adăogăm, cu sematismul, la cele 25.644 suflete înscrise încă o populație flotantă de 27.850 tot credem că nu suntem la adevăr. Oricum, putem da ca sigur, că credincioșii arhidiecezei au trecut binișor peste o jumătate de milion.

Potrivit acestui spor de populație, au sporit și mijloacele pastorale. Față de 610 parohii și 420 filii în 1932, azi avem 633 parohii și 410 filii. Sporul nu e prea mare, în 5 ani: 23 parohii noi, în care număr se cuprind și 10 filii ridicate la rang de parohie. Spor insuficient mai ales dacă ne gândim că este încă un număr destul de mare de filii cari se cer neapărat transformate în parohii, în interes pastoral și că numărul preoților noștri din București este absolut insuficient. Nu mai vorbim de parohiile cari trebuiesc înființate pentru frații din risipirea vechiului regat, amenințați de primejdiiile atâtor secte cari îi ademesc. Totuși, știm cu toții câte greutateți întâmpină, la gaveră, înființarea fiecărei parohii de a noastre. (Parohii ortodoxe s'au înființat și în acest an în massă: peste 600 deodată!). De aceea, trebuie să ne bucurăm și de puținul spor la care am ajuns.

Preoți de mir avea arhidieceza în total 660, azi are 694, călugării 3, azi 2. Creșterea e normală. — Avem, firește, și un contingent de 45 absolvenți de teologie, dintre cari 7 profesori la institutele de învățământ din Blaj, 12 în alte oficii bisericesti și 26 la vetrele părințești. Este îmbucurător faptul că la 1932 numărul ecestora din urmă era de 50, azi redus la jumătate. Totuși, și astăzi e cam mare; mai ales dacă însemnăm de împrejurarea că avem 58 de parohii vacante, cari își așteaptă păstorul. — Numărul studenților în teologie a scăzut dela 121 la 97, dintre cari în străinătate 9. Măsură de prevedere înțeleaptă, dat fiind numărul destul de însemnat al absolvenților încă neașezați.

În linia ascendentă merg și institutele de învățământ și educație ale Blajului. În 1932 aveam 1018 elevi și 557 fete, cu 58 profesori, 28 profesoare și 5 învățători; azi 1192 elevi și 730 fete, cu 62 profesori, 43 profesoare și 4 învățători. — Dureros e însă că numărul preoților profesori de religie la școlile secundare de stat nu numai că nu a crescut, ci a scăzut dela 11 la 10. Nu pentru că nu am avea persoane pregătite. Avem destule. Nu ni-se dau însă catedre. Cu toate că învățământul înregistrează mereu impunătoare creșteri de personal, religia noastră este lăsată în umbră. Și se știe că sunt lipsuri mari de implinit în această privință. Sunt orașe cu mai multe școli secundare unde nu avem nici un catihet, iar protopopului, singura față bisericască din parohie, îi este absolut cu neputință să facă față și

iam. Gloria cavalierească a Spaniei trăește o nouă splendoare. Spania din viitor, tot atât de prea creștină, tot atât de credincioasă, mai ales prin noua ordine socială stabilită prin enciclice, își va relua drumul glorioasăului său din, mai frumoasă și mai plină de încredere oricând. — Amin! Amin!

Ingravescentibus malis

Veșnic de veghe la cârma corăbiei lui Hristos, Sf. Părinte, dela înălțimea locului ce ocupă din rândulă dumnezeescă, vede mai bine ca oricine primejdii ce se desinează la orizont ca și gurile negre și hrăpărețe deschise în emărginirea apelor de viforul în turbare. Și cum, mai ales în asemenea împrejurări, nu este îngduit să tacă, vicarul Domnului strigă la furtună și noapte, tuturar celor amenințați să se desmeticească și privind năpasta în față, să se pregătească s'o înfrunte. Ca să nu fie sfârșitul lor pedeapsa meritată a nevolniciei lor. Când atâtea mijloace le stau la îndemână.

Odinioară creștinătatea era primejdită de puterea semilunei. Cu ajutorul Preacuratei Iosă puterea aceasta înfricoșată a fost înfrântă la Lepanto, unde, după cum glăsoleşte o inscripție de pe palatul ducal din Veneția: „Nă potenza, nă armi, nă duci, ma la Madonna de, Rosario ci a aiutato a vincere“. Astăzi, după cum precizează ultima enciclică papală din 29 Sept. c., care începe cu cuvintele din fruntea acestor rânduri, primejdii cu nimic mai puțin fatale, pasc Biserica și Statul, lumea credincioșilor și omenimea întreagă.

„Și alevea — așa continuă scrisoarea pontificală — suprema și eterna autoritate a lui Dumnezeu care dă porunci și pune îngrădiri, fiind neluată'n seamă, ori chiar repudiată din partea nespuse de multora, urmează dela sine să slăbește conștiința datoriei creștinești și credința se molipsește, de cumva nu se

erințelor oficiului său și să se îngrijească și de instrucția sutelor de copii dela școlile primare, necum să mai poată vedea și de cei răpitiți pe la cele secundare. Crearea de noi atedre de religie în învățământul secundar, precum și de catehezi de școli primare în parohiile mari, unde parohal nu ajunge singur, este una din necesitățile cele mai ardente ale arhidiecezilor

Din diferitele aspecte ale vieții religioase parohiilor noul șematism reține numai unul: **asociațiile religioase**. Panând pe 2 coloane situația, pe protopopiate, în 1932 și 1937, vedem diferențe surprinzătoare. Față de 338 asociații cu 22.886 membri (6650 bărbați și 16.236 femei) în 1932, avem astăzi nu mai puțin de 38 organizații, cu 42679 membri. Sporul este mult decât mulțumitor: e deosebit de înflăcărat. În suposiția, firește, că în aceste organizații curge viață caldă și bogată. Precum e plăcut să credem. Altfel, simple cifre pe hârtie, ori chiar înjghetări de formă și paradă, nu înțelegem nimica.

Să însemnăm, în acest mers de idei, situația înfloritoare a celei mai importante din asociațiile noastre religioase: „Congregația Măicii Domnului“ a surorilor dela Blaj. De 127 surori în 1932, azi numără 206. Chiar și numai așa sumar examinate, cifrele noului șematism sunt, precum se vede, de înflăcărânte. În total ele arată prodecontestat în arhidieceza noastră, creștinismul spor aproape pe toată linia. Ceeace poate decât să bucure pe toți filii bisericii noastre!

stinge cu totul, pentruca în sfârșit să se clatine înseși temeliiile împreunăviețuirii omenesti și să se prăbușească toată clădirea socială în chip de plâns.

„Asta fiindcă deoparte se pot vedea clase de cetățeni înclășțați în lupte crâncene: cei cari huzuresc de bine, cei cari trebuie să-și câștige hrana, zi de zi, pentru ei și pentru alii lor, cu amară trudă. Și în unele ținuturi, după cum tuturor le este cunoscut, lucrurile au mers așa de departe, încât dreptul la proprietatea particulară a fost șters și toate bunurile au fost declarate comune. De altă parte, apoi, nu lipsesc nici de aceia cari mărturisesc că ei cințesc și vreau să ridice mai presus de orice Zeul—Stat și vestesc sus și tare că se vor strădui din toate puterile să întărească ordinea socială și autoritatea prin orice mijloace, având pretenția că în acest chip vor termina radical cu teciile nefaste ale comuniștilor. Cu toate acestea, în disprețul lumii evanghelice, fac sforțări să se reinvie rătăcirile păgâne și felul de viață al păgânilor.

Aceștia li-se alătură diabolic de șireata și fanesta ceată a celor ce, tăgăduind și urind pe Dumnezeu, se declară dușmanii ai celui Veșnic; se însușă pe toate căile; discred tează și alungă din inimii orice credință religioasă; înșfârșit, calcă în picioare orice drept divin și uman. Și în vreme ce fac batjocură din nădejdea în bunurile cerești, ațâță oamenii să urmărească, fie și cu cele mai neiertate mijloace, o înșelătoare fericire pământească, imbrâncindu-i, cu îndrăzneală temerară, la tulburări, răsmitiri și prăpăduri războinice civile, ca astfel să se ajungă la destrămarea întregii ordini sociale“.

În fața acestei duble primejdii — bolșevism roșu și bolșevism alb — locșitorul lui Hristos recomandă lumii credincioase arma de-atătea ori dovedită cași atotputernică: **Rosariul**. Are așa cuvinte calde pentru această „Psaltire a Preacuratei“ atât de ușor de utilizat și atât de dragă, prin veacuri, celor simpli și celor ce au muncit și au strălucit pe tărîmul științelor! A lădat la vremea sa (în 1898) și Papa Leon XIII, rugăciunea aceasta admirabilă, într'o frază nepieritoare. Pius XI a ținut însă să atragă atenția creștinătății benecredincioase printr'o enciclică specială asupra ei: prin enciclica de care tocmai ne ocupăm. Și care nu încapă îndoiă că, fiind tradusă în toate limbile, va face lumea dreptmăritoare să îndrăgiască și mai mult Rosariul, asigundu-și prin aceasta ocrotirea Măicii lui Dumnezeu, a cărei viață e meditată, iarăși și iarăși în toate momentele ei mari, în decorant rătăcirii rugăciunii menționate. **P. Străjeru**

Cuvinte regale. Vizitând centrele străgărești dela Predeal și Breaza, Suveranul nostru a avut cuvinte pe cât de calde, pe atât și de înflăcărânte, pentru lumea străjerilor. Dar și pentru restul tinerimii ce nu se află în rândurile asociației atât de dragi Suveranului. Și chiar și pentru toți ceilalți cetățeni ai Țării românești. Căci lată ce a ținut să accentueze în chip deosebit Regele tuturor Românilor:

Trebute să cultivăm „camaraderia, străgărea sufletească laolaltă pentru binele comun. Toți trebuie să fie convinși, să ajute pe aproapele cât pot și când pot. Fiecare locuitor ce trăiește pe acest pământ românesc are menirea hărăzită de Dumnezeu pentru binele colectiv“. Și: „Să știe fiecare că nu poate fi român, dacă nu va face acolo unde e, ceea ce trebuie să facă, cum și când trebuie să facă, cu conștiința și cu dorința ca tot ceea ce face să se resfrângă în chipul cel mai fericit asupra tuturor pentru prosperitatea neamului și a țării“.

Ce-i cu „recordul de ură catolică“ dela Tulgheș? Iată ce-i: o sporovăială veninoasă a cutărui scrib dela „Renașterea“ clujană. Adevărul e următorul:

După recensământul oficial din 1930 Tulgheșul numără: 1248 români uniți; 1826 romano-catolici; 286 moșai și — 39 ortodocși. Actualmente ortodoxia din Tulgheș o fac: 11 dascăli (3 căsătoriti); 1 inginer silvic (căsătorit); 2 scriitorii de cancelarie; 1 negustor acum român, dar de origine evreiască; 1 antreprenor (căsătorit); 2 bodegari (oaspeți de vara) și 3 elevi cari își au catihetul în preotul ortodox.

Asta-i una. Alta: Bugetul comunei la venitele ordinare are suma de 507.092 Lei. Ei bine! În numele mănunchiului de ortodocși din Tulgheș (aproape toți elemente flotante) s'a cerut dela comuna politică 1500 m² lemne de construcție. Ceeace face cam 300—400.000 Lei! Asta până a nu fi declarați cei 39 parohie ortodoxa instituită în regulă.

Și nici așa n'au fost refazați, pur și simplu, cum o meritau, ci li-se spus să-și reducă pretențiile. Consilierul Aurel Nicolescu a propus să li-se voteze 500 m² lemne de construcție; pe jumătate ca parohii române unite locale, cea cu trecut bicentenar. Dar și-ai găsit-ol Dominanții de ce-s ei dominanți, dacă nu pentruca, de dragul lor, să se treacă peste orice considerente de drept? Mai ales când știu că în țara asta ei își pot permite orice, „ca la mama acasă“. Au ținut deci în ruptul capului la 1500 m², și încă într'o formă de „dominanți“ războinice nevoile mare. — Așa s'a ajuns la punerea la punct de care au avut parte. Li-s'a răspuns cum li-se cuvenia. Păstrându-se, totuși, marginile dreptății și ale demnității în votarea care nu le-a adus majoritatea răvăită. (N. Drumeșu).

Danii marinimoase. Parohia noastră Daia (jud. Sibiu) a avut parte de bucurie mare. Duminică trecută: i-s'au sfințit solemn două clopote (165 + 75 kg), la care s'ujbă, pe lângă preotul local, păr. Iulian Gherghel, au concelebrat și păr. Toma Oprean, protopop tractual cu frații preoți Toma Mihai din Noul și Ion Mășariu din Casoiș.

Pentru ca să se poată ajunge la această serbare, credincioșii localnici au contribuit cu 7560 Lei; Pref. județeană cu 50000 Lei; Primăria locală cu 6000 Lei, iar Reun. Mariană din Daia cu 1000 Lei. Simion Cojocar a colectat 2581 Lei; Parohia Pinciu 236 Lei; Toma Munteanu 184 Lei, Parohia Vișegului din Banat a dăruit 835 Lei. — Alți dunatori (în paranteze sumele dăruite); Reun. Mariană-Sibiu (500); P. Pinciu-Rășinari (50); Primăria com. Noul (500); Primăria comunei Bradu (400); N. Căpruța-Sibiu (500); C. Tăpălagă-Junior, Rășinar (500); Pr. Iul. Gherghel Daia (600); N. Manole-Sibiu (300); Gh. Sărăteanu-Daia (216); Gheorghe Munteanu-Daia (200); Ioan Ritivoiu-Daia (216); Iohan Schăhssburger-Noul (288); Man Pinciu-Rășinari (200); N. Lupu-Sibiu (100). — Câte 100 Lei: N. Podariu-Rășinari; N. Podescu-Răul Sadului; Evghenie Brănzescu-Daia; Gh. Fleșariu-Toarcia; I. Blezu; Maria Caraba-Sibiu. — Sub 100 Lei: I. Ritivoiu Fronu (72); N. Voinicu-Sibiu (50); I. Sontag-Sibiu (50); I. Talo-Roșia (50); I. Vlad, inv. Daia (20); I. Macaveiu-Sibiu (20); I. Vidrighin-Rășinari (20); Man Bratu-Rășinari (20).

Pilda e dintre cele mai frumoase. — De și-ar afla cât mai mulți imitatori!

„Crimă“ enormă. Vicontele de Rodes-Benavento povestește în *Epoque* că, având să facă, cu aeroplanul, calea dintre Marsilia și Casablanca, a fost închis la Alicante (Spania de sub roșii) pe titlul că nu-i în rând cu pașaportul. I-au fost percheziționate numaidecât bagajele.

Urlete sălbătice arătau că s'a dat peste ceva compromișator: un rosariu. Șeful poliției locale l-a expediat sub escortă la Valencia unde, după ce a fost deținut o vreme într'o închisoare infectă, a trebuit să se prezinte în fața tribunalului militar. Complectul tribunalului n'a îndrăznit însă să osândească un supus străin, deși ti socotea de enormă „crima“ de a purta un rosariu, și l-a pus, cu chin cu vai, pe picior de libertate. Din însemnările vicontelui reiese că toate bisericile ce le-a văzut erau distruse, iar catedrala orașului era prefăcută într'un fel de șură pentru autocare militare.

Știri mărunte

Sfințire de biserică. Dumineca trecută a avut loc sfințirea bisericii din *Cesariu* (jud. Someș). În vederea acestui act sfânt, săvârșit de Psf. *Iuliu* al Clujului, micul cătun (abia are 200 suflete) dela marginea Câmpiei ardeleni a îmbrăcat haină de sărbătoare mare. Sf. liturghie arhierescă a fost slujită de înaltul ierarh în sobor de 18 preoți, între cari erau și pâr. Dr. Vidican, canonic, cu profesorii de teologie Leményi și Silviu Popa din Cluj și vicarul Bălibanu din Gherla. De acest praznic, luminat cu hirotonire de preot și cuvânt arhieresc, s'au adunat în Cesariu mai bine de 6000 credincioși din loc și din împrejurimi.

Misiuni populare. În zilele de 12—14 Sept. a. c. pâr. *Iosif Pop* din Galtiu și pâr. *Ioan Coman* din Oieșdea au ținut sfinte misiuni populare în *Sângătin*-ul pâr. C. Tatu. De SS. Taine s'au apropiat aproximativ 200 persoane. La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor frații întru Domnul Cismașiu din Boz, David din Presaca și Berghezan din Ludoș.

General creștin. E generalul *Franco*, căpetenia oștirilor naționaliste ce luptă în Spania împotriva barbariei bolșevice. Rectorul universității *S. Tomaș* din Manila, pâr. *Silvestru Pancho*, ajuns în Statele Unite, după o cale prin Spania, a povestit bine de curând, după cum scrie ziarul *Universe*, că gen. Franco ascultă zilnic sf. liturghie și în fiecare seară recitează rozariul dimpreună cu familia sa și cu suita. Pâr. dominican menționat mai amintește că trei dintre cei cinci aghiotanți ai generalului se cuminecă zilnic și că voluntarii naționaliști merg la războiu cântând cântece religioase, iar seara recitează și ei rozariul.

Locală. Dumineca viitoare, a săptămânii IV după Înălțarea s. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Traian Facodt*, profesor la liceul comercial de băeți.

Săptămâna aceasta s'a făcut, sărbătoare, deschiderea cursurilor la Academia de Teologie, fiind de față corpul profesoral și tinerii leviți. Cu acest prilej pâr. rector *Ștefan Roșănu*, ca și I. P. S. mitropolit *Alexandru*, au avut calde cuvinte de indemn și învățătură pentru cei de față. — În asistență era și pâr. Frédéric Tailler, jezuit francez, care-i oaspele distinș al Blajului de o bună bucată de vreme.

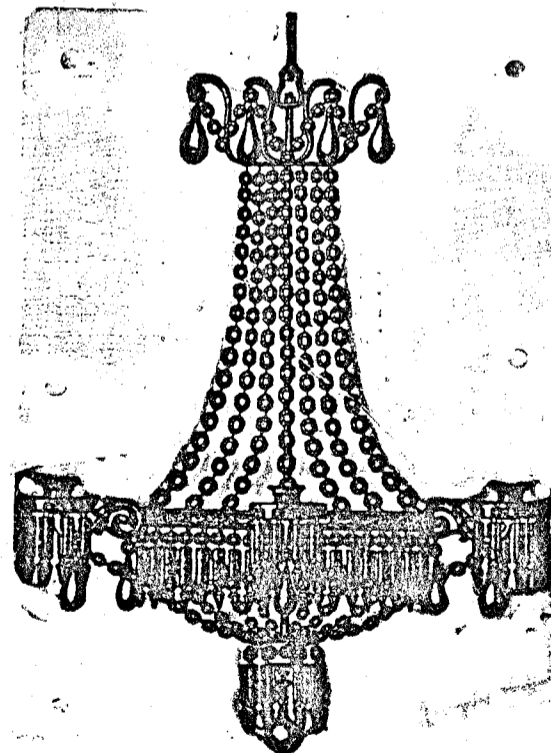
Preot erou. Deși grav rănit și el când cu dezastrul de cale ferată din August c., dela Villeneuve St. Georges (Franța), preotul *Rouchon*, după cum e înfățișat în *Vita Ecclesiae* (1. 10. 37.), n'a vrut să primească nici un ajutor, el stând, cu fața numai arsuri și capul sângerând, printre răniții acoperiți de furtună, mângâindu-i și îmbrăștându-i și între timp alergând și la morți ca să rostiască lângă cadavrele lor rugămintile morților. Acest preot erou se reîntorcea, dimpreună cu alți doi preoți, dintr'un pelerinaj de 130 persoane, pe care îl conducea la Lisieux.

Rezultatul general al bacalaureatului. Din rapoartele înaintate Ministerului Educației Naționale privitor la rezultatele examenului de bacalaureat din sesiunea de toamnă a anului în curs reiese că la acest examen s'au prezentat 3573 de candidați și candidate. Au reușit însă numai 1506. Ceeace înseamnă: 42,14 la sută. Asemănat cu cel din sesiunea Iunie, acest rezultat e simțitor scăzut, în acea sesiune procentul celor reușiți fiind de 52,28.

„Mucenicul iubirii deaproapelui“. Așa numesc leproșii ostrovului Marana din Madagascar pe pâr. *Ioan Beyzym*, călugăr jezuit, într'o scrisoare adresată de curând Sf. Părinte cu rugămintea să ordone începerea procesului de canonizare a numitului rob al lui Hristos care s'a stins nu de mult între ei. Pâr. Beyzym s'a născut la 1850. S'a făcut jezuit. O vreme a propus teologie și filozofie în institutele jezuitilor din Cracovia. În 1898 s'a hotărât însă pentru apostolie printre leproși. Așa a ajuns în cumplita colonie de bolnavi de aceștia din Marana, unde a isbutit să ridice pe seama lor un cămin confortabil și unde a rămas ostentându-se până când aceeaș boală teribilă și neiertătoare l-a răpus și pe el.

Cel dintâiu preot catolic mongol. Delegatul apostolic pentru China, Msgr. Zavin, a hirotonit întru preot, la 25 Iulie a. c., în Tatungfu, 15 seminaristi chinezi și unul mongol. Cel de al doilea preot de acest neam va fi, foarte probabil, fratele celui hirotonit care și-a început și el studiile de limba latină într'un mic seminar domestic. — De notat că opera evanghelizării Mongoliei o săvârșesc, de 70 de ani, misionarii belgieni de Scheut cari au deja 200.000 credincioși. Dintre aceștia însă numai 1000 sunt mongoli. Restul sunt chinezi.

Presă bună în Japonia. Misionarii franciscani, după o informație a agenției *Fides*, au în Japonia, la Sapporo, o operă de Presă Bună care numără zece ani de existență. Tipografia lor dispune azi de: 2 mașini mari și două mai mici. Personalul se compune din 7 călugări, (între cari 4 japonezi), și 23 mireni: 5 bărbați și 18 fete.

Comandați Policandre

la
LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiți Sfeșnice pentru altar, toate mărimile cu 1—3 brațe;

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

cruci de perete și cu talpă din lemn metal, nichel și argintate oricărui mărime; Berete din Klott pt. oricărui Brăe, (eingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: Potire, Ciborium, Cădelnițe, Chivo aurite și argintate.

Mare depozit de Ornate și preparate gata, în diferite culori, cu prețuri reduse. Icoane de hârtie și picturi. Tot soiul de rechizite, imprimare, Gărți de rugăciuni și bisericesti, medalioane, rozare, și steagu pentru Reuniunile Mariane. Teatr și Monoloage populare și școlare. Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic, cu experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

Sosirea și plecarea trenurilor la Blaj, începând cu ziua de 3 Octombrie 1930

Dela București spre Teiuș

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	De unde până unde?
Personal 3017	3.00	4	3.04	Buc.-Cluj
Accelerat 401	4.31	1	4.32	Buc.-Ep. Bih.
Accelerat 203	5.40	7	5.47	Buc.-Curtici
Accelerat 403	6.44	2	6.46	Buc.-Ep. Bih.
Accelerat 201	9.27	3	9.30	Buc.-Curtici
Personal 3001	12.36	3	12.39	Buc.-Oradea
Accelerat 301	16.37	3	16.40	Buc.-Oradea
Personal 3021	18.49	3	18.52	Brașov-Teiuș
Personal 3009	22.29	13	22.42	Buc.-Oradea
Rap. Ardeal 31	21.40	12	21.52	Buc.-Ep. Bih.

Dela Teiuș spre București

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	De unde până unde?
Accelerat 404	0.10	2	0.12	Ep. Bih.-Buc.
Accelerat 204	1.27	2	1.29	Curtici-Buc.
*Lux P. B.	5.42	2	5.44	Paris-Buc.
Personal 3010	5.32	20	5.52	Oradea-Buc.
Personal 3002	10.57	3	11.00	Oradea-Buc.
Rap. Ardeal 32	11.42	2	11.44	Ep. Bih.-Buc.
Accelerat 302	15.00	2	15.02	Oradea-Buc.
Personal 3018	17.40	3	17.43	Cluj-Buc.
Accelerat 202	21.15	3	21.18	Curtici-Buc.
Accelerat 402	22.52	1	22.53	Sigh. M.-Buc.
**Personal 3022	23.18	3	23.21	Teiuș-Braș.

Dela Blaj la Praid

Felul și Nr. trenului	Pleacă	So-sește		
		la D. S. Martin	la Bălăușer	la Praid
Automotor 3083	6.00	7.29	8.51	10.10
> 3089	11.50	13.02	14.17	15.30
> 3085	13.30	14.42	—	—
> 3087	18.00	19.19	20.32	21.47

Dela Praid la Blaj

Felul și Nr. trenului	Pleacă	So-sește		
		la Bălăușer	la D. S. Martin	la Blaj
Automotor 3084	5.05	6.21	7.25	8.40
> 3090	13.00	14.16	15.18	16.27
> 3086	—	—	16.38	17.38
> 3088	16.55	18.17	19.22	20.50

* So-sește la București lunea, joia și sâmbăta.
** Are legătură cu personalul 3024 care pleacă dela Oradea la 13.50 și so-sește la Teiuș la 21.50.